

Spelling op maat 2

De Muiswerkprogramma's Spelling op maat 1, 2 en 3 vormen een complete leerlijn voor de spelling die op de basisschool moet worden aangeleerd. Spelling op maat 2 is het tweede deel van deze leerlijn.

The screenshot shows a digital interface for a spelling exercise titled "De logee". At the top left, there is a pink button with the text "De logee". The main content area is a white box with a blue border. On the left side of this box is a photograph of a grey and white tabby cat. To the right of the photo, the text reads: "Wis de streepjes. Typ dan E of EE." followed by "DE LOGEE". Below that, there are two paragraphs of text: "De vrienden van mijn vader heten René en Eva. Ze zijn pas getrouwd en hebben een jonge poes van twaalf maanden oud. Hij heet Grijsje." and "René is piloot. Hij vliegt over zee naar verre streken. En nu mag hij op zo'n reis zijn vrouw meenemen. Maar wat te doen met Grijsje? Ik had wel een idee. Grijsje kon een paar dagen bij ons". At the bottom of the white box, there is a text input field with "Nog 12" characters remaining, and three buttons: "A-Z", "Help", and "Stop". Below the input field, it says "Verbeter de tekst. Druk dan op ENTER." The background of the interface is light grey with blue horizontal bars. On the right side, there are icons for a thumbs up and a home button. At the bottom left, there is a small footer: "Bram Van Tongeren 111 Spelling op maat 2 D2 De logee".

Doelgroepen Spelling op maat 2

Dit programma is gemaakt voor leerlingen van groep 5 en 6 van de basisschool, het praktijkonderwijs, vmbo bbl en mbo 1.

Omschrijving Spelling op maat 2

De rubrieken zijn opgebouwd naar moeilijkheid, op basis van de lesstofindeling die in de meeste methodes voor het basisonderwijs gevolgd wordt. De opbouw is cumulatief, dat wil zeggen: wat eerder behandeld is, wordt bekend verondersteld. Het is daarom niet aan te raden hier en daar een los onderwerp uit het programma te halen, zonder dat het voorgaande behandeld is.

Elke rubriek bevat een aantal oefeningen (maximaal 9). De reeks oefeningen binnen de rubriek heeft eveneens een opbouw naar moeilijkheid. In de eerste oefeningen worden vaak deelonderwerpen behandeld en in latere oefeningen komt de totale stof bij elkaar. De laatste oefening van elke rubriek is meestal een woorddictee met uitgebreide feedback. Ook de toetsen bestaan vrijwel altijd uit woorddictées. De laatste oefeningen van elke rubriek vormen daarom de optimale voorbereiding op het maken van de toets.

Aangenomen is dat in groep 4 het verband tussen de regelmatige en meest gebruikte klanken en letters bij het lezen en spellen is aangeleerd, dat de leerling inmiddels weet dat voor het spellen goed naar de klanken luisteren niet voldoende is. Er wordt soms enigszins afgeweken

van wat je hoort en één klank wordt soms op verschillende manieren gespeld (g/ch, ei/ij, au/ou). Bovendien moeten op de voorlopige klankvorm soms orthografische regels worden toegepast om bij de juiste spelling terecht te komen. In Spelling op maat 1 zijn de verlengingsregel, en de regels van klinkerverenkeling en medeklinkerverdubbeling behandeld. Deze drie regels worden in de oefenstof van groep 5 herhaald en het overige wordt bekend verondersteld.

In de Spelling-op-maat-programma's is geprobeerd de regelmatigheden in de opbouw van de Nederlandse woorden zo veel mogelijk expliciet aan te geven. Vaak gaat het daarbij om statistische verschijnselen die een goed spellende leerling zelf al snel ontdekt, maar een zwakke speller niet. Bijvoorbeeld dat er op het eind van een woord nooit een v of een z staat. Via verhaaltjes waar woorden met een bepaalde spelling in voorkomen (bijvoorbeeld woorden met ei of woorden met au) wordt het inprenten van woorden ondersteund en via beelden het onthouden van de spelling van achtervoegsels. In tegenstelling tot veel spellingmethodes worden in de op-maat-programma's ook verschijnselen gepresenteerd die te maken hebben met de bouw van de Nederlandse woorden; de voor- en achtervoegsels en de bouw van samenstellingen.

In Spelling op maat 2 wordt zoals gezegd in de eerste rubrieken aandacht besteed aan drie belangrijke spellingregels, die voor veel leerlingen jarenlang lastig blijven. In rubriek A is dat de verlengingsregel, maar gaat het niet alleen over d of t op het eind, maar ook over b of p op het eind. Rubriek B gaat over de regels van klinkerverenkeling en medeklinkerverdubbeling, waarbij ook moeilijker (wat langere) woorden gebruikt zijn. Naast roverwoorden en woorden met dubbelaar (kleren, krassen) komen ook woorden voor die precies worden geschreven zoals je ze uitspreekt (kruipen).

Vervolgens komen de achtervoegsel -ig en -lijk aan de orde (rubriek C) en een uitzondering op de regel van de klinkerverenkeling, namelijk de spelling van de lange ee-klank, waarvoor op het wordeinde een dubbele letter gebruikt wordt, die ook in samenstellingen gehandhaafd blijft (zee, zeeman) en in Franse leenwoorden de é (café) (rubriek D). Rubriek E gaat opnieuw over de regelmatig gevormde verkleinwoorden, maar ook over enkele meer uitzonderlijke vormen (slangetje, woninkje).

Rubriek F gaat over de spelling van de stomme E of schwa, in woorden die bijvoorbeeld op -el, -em of -en eindigen (stapel, bodem, genezen). Rubriek G behandelt de afwisseling s/z en f/v. In de eerste oefeningen moeten langere woorden met z en v kort gemaakt worden en verderop moeten korte woorden lang gemaakt worden, wat moeilijker is, omdat met name de s in langere woorden niet altijd verandert in een z (dansen, kaarsen). Deze uitzonderingen moeten worden ingeprent met behulp van een verhaaltje.

In rubriek H wordt de spelling en de opbouw van de vergrotende en overtreffende trap van bijvoeglijk naamwoorden behandeld. Niet alleen de regelmatige vormen (breed-breder-breedst), maar ook enkele onregelmatige (goed-beter-best) en rubriek I heeft eveneens met woordbouw te maken. Hierin komen naast de achtervoegsels -ig en -lijk nu ook -heid, -aard en -erd aan bod.

In rubriek J wordt een begin gemaakt met de spelling van het meervoud van zelfstandige naamwoorden. Het gaat in deze rubriek vooral om woorden -s of -'s (dames, cavia's, hobby's). Het onderwerp wordt vervolgens in de volgende rubriek (rubriek K) aangegrepen om de regels van klinkerverenkeling, medeklinkerverdubbeling, en de afwisseling s/z en f/v

opnieuw te oefenen (lettergrepen, roltrappen, prinsen, vleermuizen). Ook de onregelmatige meervouden op -en komen hier aan de orde (lammeren, kalveren).

The screenshot shows a digital game interface for selecting correct words. At the top, a pink banner reads "Kies de goede woorden". Below it, a white box contains the instruction "Welke woorden zijn goed? Klik op die woorden." A central area displays a grid of words: woort, barst, web, kwaad, buld, pink, vrachd, geit, rip, vriend, spord, kwab, eent, potloot, plant, buurt, levent, hemt, beroep, clup. The word "levent" is highlighted in red. Below the grid, a green box says "Heel goed!". At the bottom right, there is a progress bar labeled "Nog 3" and buttons for "A-Z", "Help", and "Stop". A footer at the very bottom reads "Bram Van Tongeren 134 Spelling op maat 2 A4 Kies de goede woorden".

Rubriek L gaat opnieuw over klanken die op verschillende manieren geschreven kan worden: de s en de k, die in leenwoorden vaak door een c worden weergegeven (citroen, actief). In rubriek M wordt aandacht besteed aan het al dan niet aaneenschrijven van woorden, wat te maken heeft met woordbouw en betekenis (treinstation, klein station) en in rubriek N aan het schrijven van hoofdletters, waar de zinsbouw en opnieuw de betekenis een rol bij speelt (Franse, 's Morgens). Rubriek O tenslotte gaat over de regels voor het afbreken van woorden.

De laatste rubriek (rubriek P) kan door de docent weer worden ingevuld met eigen oefeningen, bijvoorbeeld met andere of extra stof. Er zijn drie verschillende soorten 'eigen oefeningen'. In elke soort kunnen maximaal 9 oefeningen worden aangemaakt.

Veel toetsen en oefeningen hebben een 'levend' karakter, dat wil zeggen: ze behandelen wel telkens dezelfde lesstof, maar met wisselende woorden en zinnen.

Hieronder volgt een opsomming van de onderwerpen. Onder 'leerjaar' is aangegeven in welke groep begonnen wordt met het aanleren van deze stof. In veel gevallen wordt de stof in hogere groepen opnieuw geoefend.

Rubr	Lesstof	voorbeeld	groep
A	eindletters d/t p/b	hand-kant-kap-web	4/5
B	enkel of dubbel	kleren-krassen-kruipen	4/5
C	e/ee/é	keken-slee-café	5
D	ig/lijk	jarig-snelheid-engerd	5
E	verkleinwoorden	handje-slangetje-woninkje	5
F	el/er/em/en/e	lepel-emmer-aarde	5
G	s/z en f/v	kaas-kazen, druif-druiven	5
H	bijvoeglijk naamw.	groot-groter-grootst	5
I	ig/lijk/heid/aard/erd	boosheid-lafaard-goeierd	5
J	meervoud -s of -'s	dames-cavia's-hobby's	5
K	meervoud op -en	lettergrepen-prinsen	5
L	c/s, c/k	citroen-acteur	5/6
M	los of vast	treinstation-klein station	5/6
N	hoofdletters	Angela-Amsterdam	5/6
O	afbreken	baard-aap, jon-gen, glin-ster	5/6
P	eigen oefeningen		

Zowel allochtone als niet-allochtone leerlingen kunnen met dit programma hun voordeel doen. Buiten het programma valt de stof van het aanvankelijke spellen, waarin het verband tussen klanken en letters wordt aangeleerd en ook het grootste deel van de inprentwoorden. Wel komen in het programma enkele inprenttechnieken aan bod, waarmee op een tamelijk willekeurig corpus van woorden geoefend wordt.

Er zijn in Spelling op maat 2 86 oefeningen, onderverdeeld naar onderwerp. In totaal zijn in dit lesbestand 2616 opdrachten verwerkt en er zijn 158 ingesproken uitlegschermen.

Oefeningen en toetsen Spelling op maat 2

In de eerste kolom ziet u de categorie waar de oefening in valt. Daarna de naam van de oefening, de oefenvorm, het aantal uitlegschermen en het aantal opgaven van elke oefening.

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
A verlengingsregel	1 D of T in de rij	Rijen	1	20
	2 Typ de laatste letter	Open vraag	1	12
	3 Brigit in actie	Wijzig tekst	1	15
	4 Kies de goede woorden	Stenen	2	20
	5 Woorddictee (*)	Open vraag	1	16
B enkel of dubbel	1 Amalia is jarig	Wijzig tekst	2	13
	2 Rover en dubbelaar	Meerkeuze	2	10
	3 Rover en dubbelaar in rij	Rijen	2	20
	4 Een of twee klinkers	Meerkeuze	2	12
	5 Een of twee medeklinkers	Rijen	1	20
	6 De pakjes van Brian	Wijzig tekst	1	14
	7 Welk woord is goed? (*)	Meerkeuze	2	12
	8 Woorddictee (*)	Open vraag	2	12
C ig/lijk	1 IG en LIJK - kies uit drie	Meerkeuze	2	10
	2 Woorden afmaken	Wijzig tekst	2	15
	3 IG en LIJK - goed of fout	Rijen	1	20
	4 Woorddictee (*)	Open vraag	1	10
D e/ee/é	1 E of EE in rij	Rijen	1	20
	2 De logee	Wijzig tekst	2	13
	3 Letters invullen	Open vraag	1	12
	4 Woorddictee (*)	Open vraag	1	12
E verkleinwoorden	1 Verkleinwoord maken	Open vraag	2	12
	2 Verkleinwoord kiezen	Meerkeuze	3	12
	3 Woorddictee (*)	Open vraag	2	12
F el/er/em/en/e	1 De stomme E	Meerkeuze	1	14
	2 Welk woord is goed?	Meerkeuze	1	14
	3 Woorddictee (*)	Open vraag	1	18
G S/F en Z/V	1 F en S op het eind	Stenen	1	20
	2 Woorden kort maken 1	Open vraag	2	10
	3 Woorden kort maken 2	Open vraag	2	10
	4 S of Z in de rij	Rijen	1	20
	5 S of Z - F of V	Open vraag	2	12
	6 Kies het goede woord	Meerkeuze	3	12
	7 Woorddictee (*)	Open vraag	3	12
H vergrotende en overtreffende trap	1 Reclame	Wijs aan in tekst	2	12
	2 Trappen invullen	Open vraag	1	15
	3 Woorddictee (*)	Open vraag	1	10
I ig/lijk/heid/aard/erd	1 IG/LIJK/HEID/AARD/ERD	Meerkeuze	1	15
	2 Welk woord is goed? (*)	Meerkeuze	1	12
	3 Woorddictee (*)	Open vraag	2	12
J meervoud op -s en -'s	1 Meervoud EN of S	Rijen	2	20
	2 Meervoud op S	Stenen	2	20
	3 Meervoud op S in rij	Rijen	2	20
	4 Eigenwijze cavia's	Wijzig tekst	3	18
	5 Meervoud op S kiezen	Meerkeuze	2	12
	6 Woorddictee (*)	Open vraag	2	12
K meervoud op -en	1 Meervoud EN en rover	Rijen	1	20
	2 Meervoud EN en dubbelaar	Rijen	1	20
	3 Meervoud met rover en dubbelaar	Open vraag	1	12

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
	4 Meervoud F/V en S/Z	Open vraag	2	15
	5 Het bal van de dolle prinsen	Wijzig tekst	2	12
	6 Meervoud EN - compleet	Open vraag	4	16
	7 Vleermuizen	Wijzig tekst	2	18
	8 Meervoud kiezen	Meerkeuze	3	16
	9 Woorddictee (*)	Open vraag	3	15
L c(s), c(k)	1 Uitspraak van C	Rijen	1	20
	2 Geheime missie	Wijzig tekst	1	14
	3 C of K aan het begin	Rijen	2	20
	4 C of S aan het begin	Rijen	1	20
	5 Kies uit twee	Meerkeuze	2	14
	6 Klik op de goede woorden	Stenen	2	20
	7 Welk woord is goed?	Meerkeuze	3	12
	8 Grote schrik	Wijzig tekst	2	18
	9 Woorddictee (*)	Open vraag	3	15
M aan elkaar of los	1 Aan elkaar of los (*)	Meerkeuze	1	12
	2 Alleen op reis	Wijzig tekst	2	15
	3 Los of vast in rij	Rijen	1	20
	4 Plak ze vast	Stenen	1	20
	5 Wat is goed?	Meerkeuze	1	14
	6 Woorddictee (*)	Open vraag	1	15
N hoofdletters	1 Eigennamen	Stenen	1	20
	2 Met of zonder hoofdletter	Rijen	1	20
	3 Uitzondering of niet	Rijen	2	20
	4 Welk woord is goed?	Meerkeuze	2	12